

ISSN: 2687-220X

NOVUS ORBIS

Journal of Politics and International Relations
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi

Araştırma Makaleleri
Research Articles

Latin Amerika'da Siyasi Birlik Düşüncesinin Dünü ve Bugünü

The Past and Present of the Political Union Idea in Latin
America

Yaşar Pınar Özmen

Sosyal Medya'da Terör Propagandası Üzerine AİHM'in İkili Tutumu

Inconsistency of the ECtHR over Terrorist Propaganda
on Social Media

İlyas Fırat Cengiz

Rusya'nın Güvenlik Stratejisi Çift Sınır ve Rusya-Ukrayna Savaşı Örneği

Russia's Security Strategy Double Border and the Case of
the Russia-Ukraine War

Şeyma Kalyoncu İlhan

Kitap İncelemesi
Book Review

Yasemin Çokgüçlü Kuzey Kore'nin Nükleer Faaliyetleri ve Küresel Yansımaları

Eda Vural

Editörler Kurulu / Editorial Board

Baş Editör / Editor-in-Chief

- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Özgür Tüfekçi

Genel Koordinatör / General Coordinator

- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Alper Tolga Bulut

Yönetici Editörler / Managing Editors

- Dr. / Dr. Hülya Kınık
- Dr. Öğr. Üyesi / Assist. Prof. Göktuğ Kıprızlı
- Arş. Gör. / Research Assist. Fevzi Kırbaşoğlu

Kitap İnceleme Editörleri / Book Review Editors

- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Bülent Şener (*Türkçe Kitap / Books in Turkish*)
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Murat Ülgül (*İngilizce Kitap / Books in English*)

Alan Editörleri / Section Editors

- Dr. Öğr. Ü. / Assist. Prof. Fatma Akkan Güngör
- Dr. Öğr. Ü. / Assist. Prof. Yılmaz Bayram
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Ayça Eminoğlu
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Vahit Güntay
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Erol Kalkan
- Profesör / Prof. Dr. İsmail Köse

Uluslararası Danışma Kurulu / International Advisory Board

- Dr. Shane Brennan – American University in Dubai, UAE
- Dr. Alessia Chiriatti – University for Foreigners of Perugia, Italy
- Professor Murat Çemrek – Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Rahman Dağ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Federico Donelli – University of Genoa, Italy
- Professor Süleyman Erkan – Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye
- Professor Monique Sochaczewski Goldfeld – Escola de Comando e Estado-Maior do Exército, Brazil
- Dr. Ayla Göl – York St John University, UK
- Professor Emre İşeri – Yaşar Üniversitesi, Türkiye
- Professor Gökhan Koçer – Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye
- Dr. SungYong Lee – University of Otago, New Zeland
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Ali Onur Özçelik – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Professor Alp Özerdem – George Mason University, USA
- Dr. Öğr. Ü. / Assist. Prof. Kaan Renda – Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Paul Richardson – University of Birmingham, UK
- Professor Didem Ekinci Sarier – Çankaya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. / Assoc. Prof. Hüsrev Tabak – Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkiye
- Professor Coşkun Topal – Karadeniz Teknik Üniversitesi, Türkiye

Novus Orbis
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi
Journal of Politics and International Relations

ISSN: 2687-220X

Cilt 4 | Sayı 2 | 2022
Volume 4 | Number 2 | 2022

İçindekiler / Table of Contents

Araştırma Makaleleri / Research Articles

127

Latin Amerika'da Siyasi Birlik

Düşüncesinin Dünü ve Bugünü

The Past and Present of the Political Union Idea
in Latin America

Yaşar Pınar Özmen

160

Sosyal Medya'da Terör Propagandası Üzerine

AİHM'in İkili Tutumu

Inconsistency of the ECtHR over Terrorist Propaganda
on Social Media

İlyas Fırat Cengiz

180

Rusya'nın Güvenlik Stratejisi Çift Sınır ve

Rusya-Ukrayna Savaşı Örneği

Russia's Security Strategy Double Border and
the Case of the Russia-Ukraine War

Şeyma Kalyoncu İlhan

Kitap İncelemesi / Book Review

205

Yasemin Çokgüçlü

Kuzey Kore'nin Nükleer Faaliyetleri ve Küresel Yansımaları

Eda Vural

NOVUS ORBIS
Journal of Politics and International Relations
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi
Volume 4 • Number 2 • 2022

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

RUSYA'NIN GÜVENLİK STRATEJİSİ ÇİFT
SINIR VE RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI ÖRNEĞİ

Şeyma KALYONCU İLHAN*

Makalenin Geliş Tarihi // Received: 18.11.2022

Düzeltilme Tarihi // Revised: 16.12.2022

Yayına Kabul Tarihi // Accepted: 20.12.2022

Öz

Soğuk Savaş sonrası Rusya, son derece zorlu bir dönüşüm süreci geçirmiştir. Bu dönemde birçok siyasi, sosyal ve ekonomik krizle karşılaşmıştır. Bu bağlamda ülke ekonomisinin kötü gidişatı iç ve dış politikada pek çok belirsizliğe neden olmuştur. Tüm bu gelişmeler küresel sistemde ülke için kötü bir imaj yaratmıştır. Pragmatik politikalar izleyen Putin yönetimi, yakın çevre doktrini geliştirmiştir. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, merkezi yönetimin gücünü artırmak ve sınırlarda yeni güvenlik stratejilerini geliştirmek için bazı önlemler almıştır. Böylece Rusya içeride güçlenirken, dışarıda da etkin bir dış politika izleyebilecektir. Bu çalışmada, Putin yönetimi Rus dış politikasında ve Dmitri Trenin'in **Çift Sınır (Double Border)** stratejisinde öncelikli olan coğrafi güvenlik unsurları ışığında, Rusya-Ukrayna savaşı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çift Sınır, Dış Politika, Jeopolitik Strateji, Güvenlik

* Dr., Bağımsız Araştırmacı, ORCID: 0000-0001-6260-2072, seymakly@hotmail.com

Russia's Security Strategy Double Border and the Case of the Russia-Ukraine War

Abstract

Russia went through an extremely difficult transformation process after the Cold War. During this period, Russia encountered various political, social and economic crises. The bad course in the Russian economy led to many domestic and foreign policy uncertainties. All these events created a bad image for Russia in the global system. Following pragmatic policies, the Putin administration has developed geographical strategies regarding its near region. Putin has taken some measures to increase the central government's power and develop new security strategies at the borderlands. Thus, while Russia has been becoming stronger at home, it would enable Moscow to pursue an effective foreign policy. In this study, the Russia-Ukraine war will be examined in light of the geographical security elements that are the priorities in the foreign policy understanding of the Putin administration and Dmitri Trenin's **Double Border** strategy.

Keywords: Double Border, Foreign Policy, Geopolitical Strategy, Security

Giriş

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılışı sonrası yaşanan buhranlı süreçte Rusya Federasyonu'nun (RF) kuruluşu (1991) ve varlığını devam ettirmek için harcanan çaba, bölgede geliştirilen politikalara da yön vermiştir. **Çift Sınır** stratejisi, RF dışında kalan eski Sovyet topraklarına yönelik uygulamaya konulan dış politika stratejisidir. Bu çerçevede söz konusu strateji eski Sovyetler Birliği topraklarında bağımsızlıklarını kazanan devletleri kapsamaktadır. İlk başlarda Avrasyacılar¹ tarafından Rus ulusal çıkar sahasının eski Sovyet topraklarıyla örtüştüğü, bu sebeple de Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleriyle entegrasyon sağlanması gerektiği düşüncesiyle Dmitri Trenin² tarafından ortaya atılan bu strateji, ilerleyen dönemde ülke genelinde uygulamaya konan en yaygın politika olmuştur. Rusya, kendisinin eski SSCB topraklarındaki güvenlik ve istikrarın sağlanmasından sorumlu güç olduğu iddiasıyla askeri planlamada yakın çevresine öncelik vererek bu alanı Federasyonun yaşamsal çıkarlarının korunması gerektiği alan olarak değerlendirmiştir. 2001 sonrası dönemde de Moskova, BDT ülkeleri üzerindeki güvenlik düzleminde bölgedeki etkinliğini arttırmayı hedeflemiştir.

Rusya Federasyonu bu amaçla, BDT içerisinde eşit statüdeki devletler arasından sıyrılma, BDT'nin dış sınırlarını koruma görevini üstlenme, eski Sovyet topraklarında yaşayan Rus azınlıkların haklarını koruma, yakın çevresinde kendi ulusal çıkarlarını koruyarak buralarda yer alan askeri üslerin varlığını devam ettirmek istemektedir. Bu politikalara BDT üyelerinden herhangi bir itiraz gelmesi halinde ise Gürcistan ve Ukrayna örneklerinde olduğu gibi önce etnik sorunları artırmış sonra da kurtarıcı olarak sahneye çıkmıştır. Bu açıdan bakıldığında, Rusya'nın **Çift Sınır** stratejisini uygulamasındaki temel hedef, coğrafi açıdan kendi sınır güvenliğini tesis etmek olup, bunun devamında da ulaşım yolları üzerinde kontrolü sağlamak ve ekonomik, siyasi ve askeri alanlarda yeniden entegrasyon kurmaya çalışmaktır.

Çalışmanın esas amacı Rusya-Ukrayna savaşının **Çift Sınır** stratejisi dâhilinde değerlendirilmesidir. Çalışmada değişkenlerin değerlendirilmesinde tarihsel analiz ve betimleme metodu kullanılmıştır. 2022 Rusya-Ukrayna savaşının değerlendirilmesinde; Batı ile Ukrayna yakınlaşmasının etkisi, Kuzey Atlantik İşbirliği Örgütü (NATO) ve Avrupa Birliği'nin (AB) doğuya doğru ilerleme politikaları ile Ukrayna'yı Batı'ya yaklaştıran anlaşmalar esas alınmıştır. Batı'nın izlediği söz konusu politikalara karşı çevrelenme psikolojisine giren Rusya'nın verdiği tepkiler ve geliştirdiği stratejiler kriter olarak kullanılmıştır. Ukrayna'nın ve Karadeniz'in Rusya için öneminin belirlenmesinde Ukrayna'nın Karadeniz'de önemli bir konumda olması dikkate alınacaktır. Bu doğrultuda Ukrayna'nın Batı ile olan ilişkileri ve Rusya'nın etki alanının NATO tehdidi karşısında kısıtlanması ölçüt olarak kullanılmıştır.

1) SSCB'nin Dağılmasının Ardından: Coğrafyada Politik Güç Parçalanması ve Güvenlik Buhranı

a) Boris Yeltsin Dönemi ve Rus Dış Politikası

20. yüzyılın ikinci yarısının sonunda SSCB'nin çöküşü, iki kutuplu sistem yerine uluslararası sahada yeni değerler sisteminin oluşmasına neden olmuştur. SSCB'nin yıkılmasının ardından mirasçısı veyahut ardılı olarak görülen RF uluslararası sistemde varlığını göstermiştir. SSCB'nin 1991 yılında çöküşü ve ardından yeni devletlerin ortaya çıkışı arasında çok kısa bir zaman bulunmaktadır. Glastnost ve Perestroyka³ uygulamalarının toplumda yarattığı olumsuz gelişmeler, SSCB'nin dağılmasının ardından birliğe bağlı cumhuriyetlerin hızlı bir şekilde bağımsızlık ilan etmeleri ile artmıştır (Cankara ve Cankara, 2007, s. 193).

1991 yılında RF, Ukrayna ve Beyaz Rusya tarafından BDT kurulmuştur (Oldberg, 2011, s. 8). Başlangıçta bu topluluğun Slav birliği niteliğinde olması öngörülmüştür. Fakat daha sonraları Rus siyasi elitlerinin açıklamaları ve eski SSCB cumhuriyetlerinin BDT'ye bakış açıları, BDT'yi eski SSCB hinterlandını içine alan bir örgüt konumuna getirmiştir (Trenin, 2010, s. 188). Bununla birlikte SSCB mirasçısı RF, yeni dünya düzeni içerisinde yeni sınırları çerçevesinde dış politika ve güvenlik uygulamaları tasarlayarak varlığını korumak için çalışmalar geliştirmiştir. Öyle ki Rusya'nın tarih boyunca gücünden korkulan bir devlet olması nedeniyle, yeni yapılanmanın sebep olacağı güçsüzlük düşüncesinin uluslararası sistemin durumu üzerinde belirleyici olacağı düşünülmüştür.

SSCB'nin dağılmasının ardından RF'nin kurulması ve geçiş süreci olarak değerlendirilen bu dönemde, sürecin olumsuz yansımalarının neden olduğu sıkıntılardan en fazla etkilenen kesim Rus toplumu olmuştur. Yönetim boşluğunun yarattığı buhran, ekonomik geleceğe ilişkin belirsizlikler ve sürecin istikrarsız seyri bu duruma neden olan önemli etkenler arasında yer almaktadır (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 1).

RF'nin kuruluşuyla Boris Yeltsin (1991-1999), yönetime geldiği andan itibaren, Batı yanlısı ve reformcu politikaları ile yeni bir imaj oluşturmaya çalışmıştır (Kemaloğlu, 2016, s. 7). Yeltsin, bu yeni imajı oluştururken de Batı'dan gelecek destek ile şekillendirmeyi öngörmüştür. Özellikle 10 Mart 1992'de RF'nin Kuzey Atlantik İşbirliği Konseyi'ne (KAİK) üye olmasıyla birlikte Rusya-NATO ilişkilerinin yeni bir boyut kazanması, söz konusu yeni imajı desteklemiştir (Yapıcı, 2007, s. 1453). Batı ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından reform çalışmaları ve Batı yanlısı politikaların uygulamadaki durumu yakından takip edilmiştir (Woźniak, 2016, s. 95). Yeltsin'in yönetiminin karşılaştığı zorluklarda Batı'nın tutumu, genel itibarıyla destekleyici olmuştur (Kemaloğlu, 2016, s. 7).

Yeltsin'in 1993'te RF'nin devlet başkanlığına gelişinden sonra Rus dış politika uygulamalarında bazı değişiklikler meydana gelmiştir (Trenin, 2014a, s. 10). Bu değişikliklerin en önemlilerinden biri Batıcılık politikasından Avrasyacılık politikasına geçilmesidir (Sönmez, 2010, s. 78). SSCB'nin yıkılmasının ardından Rusya, söz konusu hinterlandta ekonomik, Sovyetlerin askeri ve siyasi korumacılık rolünü üstlenmeye çalışmıştır. Bu durumun somut örnekleri ise Yeltsin'in en önemli dış politika stratejileri olan yakın çevre ve BDT'nin güçlendirilmesidir. (Keskin, 2016, s. 45).

Batı kaynaklı temellendirilen politikalar dâhilinde, 1993 yılında liberal ekonomi ve özelleştirme uygulamaları ivedilikle hayata geçirilmeye başlanmış ve pek çok reform gerçekleştirilmiştir (Desai, 2005, s. 91). Fakat söz konusu uygulamalar refah ve huzuru beraberinde getirmek yerine çok sayıda iç karışıklığa ve neticesinde buhrana sebebiyet vermiştir. Kapitalist uygulamalar halkın gün geçtikçe daha da yoksullaşmasına neden olmuş, ulusal sermayenin çoğunun özelleştirilmesi de bu durumu kolaylaştırmıştır. Ekonomideki sıkıntılar bununla kalmayarak, orantısız bağımlılık seyrinde ilerleyen Rus ekonomisinin, Batı tarafından hammadde ihtiyacının karşılandığı bir depo olarak görülmesine neden olmuştur.

Böylesi sancılı bir süreçte Yeltsin bir yandan iç politikada istikrarı tesis etmek, bir yandan da dış politik tutumlarında denge sağlamak için Batı ile pek çok görüşme yapmıştır. 1991-1995 yılları arasında ABD'nin eski SSCB ülkelerine yaptığı yardımın büyük çoğunluğu RF'ye gitmiştir. Bu da aslında Rusya'nın ekonomik buhranını gözler önüne sermiştir (Tarasova, 2016, s. 7705). Öte yandan söz konusu yardımlar ekonomide istikrarı sağlamak için gönderilse de yardımların geri ödeneceği gerçeği istikrardan çok borçluluk düşüncesini beraberinde getirmiştir. Rus halkı tarafından zaten SSCB'nin yıkılması onur kırıcı iken bir de borçlu durumda hissetmek, toplum psikolojisinde olumsuz sonuçlar doğurmuştur.

Gerek iç politikada gerçekleştirilen reformlar gerek dış politikada Batı yanlısı tutumlar, Rus hükümeti ve Yeltsin yönetiminin olumsuz eleştirilere maruz kalmasına sebep olmuştur (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 2). Bunun temel sebebi Rusya'nın kimliksel ve tarihsel özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Tarih boyunca kendine özgü fikir akımlarının hâkim olduğu Rusya'da Batı yanlısı politikaların uygulanması, ontolojik anlamda Rus tarihi ve kimliğiyle çatışmasından ötürü, Yeltsin hükümetinde görüş ayrılıklarına sebebiyet vermiştir.

Dolayısıyla iç politikada görüş ayrılıkları yaşanırken dış politikadaki tutumlarda durum pek de farklı olmamıştır. Dış politikada 1992'den sonra yaşanan bazı politik aktör çeşitliliği devlet dışı aktörlerin ve hükümet iç birimlerinin kendi aralarındaki mücadeleler ile birlikte birleşince dış politikanın belirlenmesi süreci grupların mücadelesine dönüşmüş ve bu bağlamda dış politikaya yön vermiştir. Yeltsin ve RF Meclisi'nin alt meclisi (Duma) arasındaki fikir ayrılıklarının giderilmesi zaruri bir ivedilik kazanmıştır (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 2).

Bu çatışmanın asıl nedeni ise yetkisel karışıklıktan kaynaklanmıştır. Yeltsin'in, 1993'te yapılan referandumu kazanması ile söz konusu süreç daha ciddi bir boyut kazanmıştır. Öyle ki Yeltsin'in uygulamaya çalıştığı Batı yanlısı reformlar, Devlet Duması tarafından daha şiddetli direnişle karşılanmıştır. SSCB'nin mirası olan Devlet Duması ile Yeltsin arasındaki bu fikir ayrılıkları zamanla siyasi bunalıma dönüşen süreci de beraberinde getirmiştir (Isakova, 2005, s. 162). Rus askerlerinin desteğiyle söz konusu süreci lehine çeviren Yeltsin, her ne kadar sıyrılmış gözükse de Batı yanlısı yönetim politikalarına karşı yükselen sesler gün geçtikçe artmıştır. Batı yanlısı politikalara bu denli karşı çıkılmasındaki temel sebepler ise; dış politikadaki tutum, Rus kimliği ve RF'nin uluslararası sistem içerisinde büyük güç olması gerektiği güdüleri olarak ifade edilebilir (Omellcheva, 2012, s. 5).

Batı yanlısı reformcuların meselelerin bu sebepler üzerinden yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmesiyle 1993 yılında yapılan parlamento seçimleri önemli sonuçlar doğurmuştur (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 2). Reformların gerçekleştirilmesindeki isteksizlik ve seçim sonuçlarının muhafazakâr milliyetçi kesimin bir zaferi olarak değerlendirilmesi, Batı tarafından endişe verici bulunmuştur. Buna karşın Batı yanlısı reformların gerçekleştirilmesi konusunda Yeltsin kararlı davranmıştır (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 2). Ekonomik açıdan kötü gidişatın önüne geçebilmek için Maliye Bakanı Boris Fyodorov'un Devlet Duma'sı ile işbirliği sağlama çabaları hükümet ile ters düşmesine neden olurken, Batı yanlısı reform uygulamalarındaki yavaşlama dış politikada daha iddialı tutum sergilenmesine ve ABD'nin endişe duymasına neden olmuştur.

RF'nin kuruluş yıllarını, reform çabaları doğrultusunda kendini tanımlamaya çalıştığı dönem olarak ifade etmek mümkündür. Ekonomik ve toplumsal çöküntünün Mihail Gorbaçov (1985-1991)döneminde başlaması ile toplumun yaşadığı buhran beraberinde Batıya muhtaç olma düşüncesini getirmiş, bu durum da köklü bir tarihi olan Rusya'nın kendine has ve bağımsız olma düşüncesini alevlendirmiştir (Cankara ve Cankara, 2007, s. 195). Bu düşünceler çerçevesinde RF'nin iç ve dış politikası doğrudan şekillenmiştir. Zaten ekonomik açıdan zorlu bir süreç geçiren Rus halkı, Batı yanlısı yürütülen bir dış politikaya karşı memnuniyetsiz yaklaşıma başlamıştır. Bununla birlikte bu politikalara karşı yükselen eleştiriler de artmıştır. Yaşanan zorlu süreç içerisinde yönetimin uygulamalarına yönelik görüş ayrılıkları, Rus imparatorluk refleksi ile dış politikadaki tutumun karşılıklı sorgulanmasının bir sonucudur (Trenin, 2001, s. 34).

Soğuk Savaş sonrası Rusya'da uygulama alanı bulan pek çok politik akım söz konusudur. Bunlardan en önemlisi Avrasyacı paradigmadır (Trenin, 2001, s. 12). Özellikle Putin dönemi dış politika uygulamaları incelenirken, Avrasyacı paradigma ile değerlendirmelere sıkça başvurulmaktadır. Bunun nedeni Putin'in dış politika tutumları, Rusya'nın imparatorluk refleksleri ve de Rus kültürünün kendine has ontolojik kültür öğeleri çerçevesinde doğu-batı bileşkelerinin sentezlenmesidir. Söz konusu öğeler de Avrasyacılık paradigmasının özünü yansıtmaktadır (Trenin, 2001, ss. 41-46).

Rusya'nın dış politika tutumlarının incelenmesinde etkin rol oynayan politik akımların, Rusya'nın ulusal ve uluslararası çıkarları etrafında şekillendiğini düşünürsek, çıkarların ve beklentilerin neler olduğuna bakmak doğru olacaktır. Eski SSCB hinterlandında güvenliği sağlama rolünü üstlenen Rusya'nın, yeniden süper güç olma hayali, bu hayal doğrultusundaki çıkarları olduğunu ve bu çıkarlar çerçevesinde dış politika tutumları sergilemesi gerektiğini ifade etmek mümkündür. Dolayısıyla Rus kimliğini doğrudan yansıtan ve daha pragmatik bir duruş sergileyen Putin'in yönetime geldikten sonra mevcut süreci nasıl yönettiğine değinmek faydalı olacaktır.

b) Vladimir Putin Dönemi ve Rus Dış Politikası

Putin, Rus dış politikasında başarılı olabilmek için içeride iki konuda istikrarlı olmak gerektiğini bilerek hareket etmiştir. Ekonomide ve siyasette gösterilecek güçlü performansın, dış politikada başarı getireceğine inanmıştır. Bu anlayışla Putin, Gorbaçov'un dış politika tarzını benimsediğini göstermiştir.

Putin iktidara geldikten sonra, RF'nin dış politikası, en merak edilen konuların başında gelmiştir. Yeltsin döneminde olduğu gibi reformist bir yaklaşım mı sergileneceği veyahut jeopolitik kaygılar ve çıkarlar ekseninde geleneksel Rus kimliği ile örtüşen dış politika stratejileri mi geliştireceği temel soruların başında gelmiştir (Mikail ve Yılmazchoban, 2018, s. 341).

Putin dönemi ile iç siyasette güçlü konum yaratma çabaları artarak devam ederken, dış politikada konvansiyonel yaklaşım⁴ etkinliğini sürdürmüştür. **Süper Güç Rusya** mottosuyla devam ettirilen dış politikada, ekonomik çıkarları artırmak, politik açılımları çeşitlendirmek ve ulusal çıkarların gözetildiği bir Rus dış politikası oluşturmak üzerinde çalışılmıştır (Trenin, 2001, s. 32). Ayrıca Putin erken dönemde ABD ile stratejik ilişkileri kesmediyse de ABD'nin baskın dış

politikalarına karşı çıkan bir yaklaşımı benimsemiş ve çok kutuplu dünya politikaları izlemiştir (Trenin, 2009, s. 64).

Başkan seçildikten sonra Putin, Rus dış politikasına pragmatik bir yön vererek istikrarı sağlamak için belirsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmiş ve daha öngörülebilir politikalar izlemiştir (Mikail ve Yılmazchoban, 2018, s. 341). Bunu yaparken RF'nin içinde bulunduğu ekonomik buhranın giderilmesi ve bu doğrultuda başarı sağlanması gerektiğini bilerek hareket etmiştir. Bir nevi Rusya'nın yeniden doğuşu olarak nitelendirilebilecek Putin dönemini, özellikleri ve izlediği politik stratejiler çerçevesinde SSCB sonrası Rus ruhunun yeniden canlandığı dönem olarak ifade etmek mümkündür.

Öte yandan bu dönemde RF'nin dış ilişkilerinde dönüşüm yaşanıp yaşanmayacağı Batı nezdinde merak uyandıran konuların başında gelmiştir. Yeltsin dönemine nazaran dış politikada bir dönüşüm olup olmayacağı, dış politik stratejiler açısından değer yargılarının önemine ne denli vurgu yapılacağı sürekli tartışılan konular arasında yer almıştır (Trenin, 2009, s. 64).

RF'nin iç politikasında etkinliğini artırmak isteyen Putin, dış politik yaklaşımlarında ise genel olarak Rus tarihi, kültürel yapısı ve kendine özgü duruşunu sergileyen bir yapı oluşturmak için çabalamıştır. Putin aynı zamanda Rusya'nın uluslararası sistemdeki konumunu belirlemek ve Rusya'yı yeniden bir süper güç haline getirmek için düşünülen en uygun lider olarak görülmüştür. İç ve dış politikayı dengede tutarken aynı zamanda eski saygınlığını kazanmak için geliştirdiği politik stratejiler bunun bir kanıtı sayılabilmektedir. Özellikle jeopolitik bağlamda dış politikada hareket alanını genişletmek ve güvenliğini sağlamak için yöntem geliştirmeyi amaç edinmiştir (Trenin, 2014b, s. 1).

Bu çerçevede Gorbaçov-Yeltsin döneminden farklı olarak Rusya'nın Batı ile olan ilişkilerini daha akılcı bir dengeye oturtmaya çalışan Putin (Mikail ve Yılmazchoban, 2018, s. 341), aynı zamanda Kosova örneğinde olduğu gibi Rusya'nın çıkarlarını korumak için aktif bir dış politika süreci geliştirmiştir (The Henry M. Jackson School, 2017, s. 3). Putin dönemi Rus dış politikasında istikrar üzerine yoğun çaba sarf edilirken bir yandan da ABD'nin tek başına üstlendiği hegemon kimlik yerine, çok kutuplu bir geleceği öngördüğünü ifade eden tutumlar sergilenmiştir.

Jeopolitik ve jeostratejik olarak Putin'in dış politik yaklaşımlarına bakıldığında ise BDT ülkeleri ile arasındaki ilişkilere yeni değerlendirmeler yaptığı görülmüştür. Bu değerlendirmelerin temelinde ise doğal kaynaklar ve ekonomik

karşılıklı bağımlılık olgularının varlığı yatmaktadır. Bu bağlamda Putin, bir yandan ekonomik ve stratejik açıdan karşılıklı bağımlılık ilkeleriyle temellendirilen entegrasyon modeline benzer bir coğrafi bir bütünlüğü öngörürken, bir yandan da Rusya'yı yeniden uluslararası sistemde etkin bir güç konumuna taşıyacağını düşünmüştür.

Rus dış politikası Putin döneminde genel olarak Avrasyacı yaklaşımla temellendirilerek değerlendirilmiştir. Büyük güç olma özlemi çerçevesinde Asya ve Asyalı kavramlarına çok sık değinen Putin, özellikle 2000'li yılları takip eden süreçte Rusya'nın Avrasya'da büyük bir güç olduğunu ve dış politika stratejilerinde tutarlı olduğunu sürekli vurgulamıştır. Buna ek olarak Putin, mevcut koşullarını dikkate alarak RF'yi köklü Rus tarihi ve kültürü üzerine temellendirmiştir. Rus dış politikasının öngörülebilir, tutarlı ve sağduyulu bir seyir izlediğini ifade etmiştir.

Yönetime geldikten sonra Putin, Rusya'nın içinde bulunduğu duruma gelmesine neden olan, iç ve dış politikaya zarar veren, Rus toplumunun değer yargıları ve kültürel yapısıyla bağdaşmayan müdahalelerin bilinciyle hareket etmiştir. Bu çerçevede Putin'in geliştirdiği stratejiler pek çok kesim tarafından Rusya'nın eskiye dönüşü veyahut yeniden doğuşu olarak değerlendirilmiştir (İsayeva ve Günlü, 2019, s. 81). Rus halkının SSCB ve hatta Çarlık özlemi, akabinde Rus itibarının yeniden inşası için Putin perspektifinde girişimler, dış politikanın yönünü belirlemede önemli gelişmeler olarak değerlendirilmiştir.

c) Çift Sınır Stratejisi

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra SSCB'ye bağlı özerk bölgelerin bağımsızlıklarını ilan etmesi ile RF yeni sınırlarını ister istemez kabul etmek zorunda kalmıştır. Her ne kadar muhalefet meseleye ılımlı yaklaşırsa da RF, SSCB dağıldıktan sonra bağımsızlık ilan eden devletlerle barışı sağlamak konusunda istekli davranmıştır. Bununla birlikte Rusya'nın sınır sorunları, batıdan ziyade doğu ve güneyde daha fazla olmuştur (Trenin, 2001, s. 117). Yeltsin döneminde BDT ülkeleri ile sınırların istikrarını sağlama konusunda oldukça isteksiz davranılmıştır. Bunun nedeni RF'nin mevcut sınır rejimlerini tesis etmede yaşadığı bölünmüş milletler olgusu oluşmasından kaynaklı endişe ile bağlantılıdır. 1991 yılının sonuna doğru RF, Avrupa ve birkaç Uzak Doğu ülkesi ile sınırlarını kontrol altına almasına rağmen, eski SSCB sınırları açısından yeterince başarılı olamamıştır (Trenin, 2001, s. 117). Federasyonun yeni kurulması, mevcut yapının henüz oturmaması ve yaşanan ekonomik buhran neticesinde BDT ülkeleri ile sınırların

kontrolünün ve yönetiminin sağlanması için yeterli fonların bulunmaması bu durumun en açık sebebidir.

Akabinde RF, eski SSCB hinterlandının korunması gereğinden kaynaklı BDT ülkelerinde sınır güvenliğini sağlama rolünü üstlenerek eski Sovyet sınırlarının alt yapısını kullanmayı öngören **Çift Sınır** stratejisini geliştirmiştir (Trenin, 2001, s. 117). Söz konusu strateji ile bir yandan BDT ülkelerinin sınırlarını korurken diğer yandan da RF'nin yeni sınırlarının istikrara kavuşturulması için zaman kazanılacağı düşünülmüştür. Böylece dış politika açısından yeni bir süreç yaşayan RF'nin ulusal çıkarlarının ve BDT ülkelerinin dış sınırlarının korunması, Rusya'nın sınır güvenliği ve politikaları açısından önceliği haline gelmiştir.

Rusya'nın BDT ülkelerinin dış sınırlarını dünyaya karşı korurken, iç sınırların da açık kalması öngörüsüyle geliştirdiği **Çift Sınır** stratejisi bağlamında, Monroe Doktrini'nin Rus versiyonunu savunanlar açısından BDT ülkelerini RF'nin yörüngesinde tutmak için sınırlardaki Rus askerlerinin varlığı oldukça önemlidir (Trenin, 2001, s. 118). 1996 yılında Rus ulusal güvenlik politikası belgesinde belirtilen "BDT sınır çizgisi boyunca sınırları güvenli bir şekilde koruma ve bunun mümkün olmadığı yerlerde Rus sınırları boyunca koruma" (Trenin, 2001, s. 118) şeklindeki ifade ile Rusya'nın, eski SSCB hinterlandında sınır güvenliği sorumluluğu üstlendiğini ve bu çerçevede politikalar izleyeceğini anlamak mümkündür (Degterev ve Kurylev, 2019, s. 23).

RF, **Çift Sınır** stratejisinde kısmen başarılı olmuştur. 1991 yılında BDT toplantısında eski SSCB sınırları üzerindeki sınır kontrollerinin ortaklaşa sürdürülmesi kararlaştırılmış ve eski sınır birlikleri BDT bünyesinde Rus komutası altında acilen yeniden bir araya getirilmiştir. Ne yazık ki söz konusu düzenleme oldukça kısa ömürlü olmuştur. 1992 yılında Ukrayna, sınır güvenliğinden sorumlu Rus komutasının BDT bünyesinde olmasını reddetmiştir. Akabinde benzer gelişmeler Moldova ve Azerbaycan gibi ülkelerde de yaşanmıştır (Trenin, 2001, s. 118). Her ne kadar Rusya bu kararın önüne geçmek istese de Rus sınır muhafızlarının geri dönmesine izin verilmemiştir.

Genel itibari ile sınır güvenliğine yönelik uygulamalarda Rusya ile en az iş birliği içerisinde olan ülkelerin başında Ukrayna ve Azerbaycan gelmektedir. 1992 yılında ortak sınırların korunması üzerine işbirliği anlaşması imzalandığı zaman taraf olan ülkeler Belarus, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan olmuştur (Degterev ve Kurylev, 2019, s. 21). Sınır kontrolleri üzerine Rusya'nın korumacı rolünü üstlenmesini reddeden Ukrayna, bir yandan da komşu ülkelerle

görüş ayrılıklarına sebebiyet verecek tutumlar sergilememeye de dikkat etmiştir. Bunun yanında Batı yanlısı politikalara ılımlı bakan Ukrayna'nın NATO'ya kayması ve Batı'nın genişleme çabaları da akabinde Rusya'yı güvenlik açısından oldukça rahatsız etmiştir.

RF'nin **Çift Sınır** stratejisi bağlamında Gürcistan ile olan iş birliği daha sıkıntılı bir süreç geçirmiştir (Oğuzlu, 2019, s. 4-5). Dağdaki sınır çizgileri üzerinde yaşanan anlaşmazlıklar, Rus barış koruma görevlilerinin Abhazya sınır muhafızları ile arasındaki anlaşmazlıklar ve Gürcistan'da takip edilen Batı yanlısı politikalar bu sorunun temelini oluşturmuştur.

1994 yılında Gürcistan'da Rus sınır muhafızlarının sınırları korumasını öngören anlaşmanın imzalanmasına rağmen, muhalefet ve siyasi elitlerin büyük çoğunluğu bu duruma karşı çıkmıştır. Akabinde aksi görüşte seslerin yükselmesi üzerine 1996 yılında Gürcistan parlamentosunda Rus sınır muhafızlarının yaklaşık 8 bin kadarının değiştirilmesi kararı çıkmıştır (Trenin, 2001, s. 121). 2001 yılında fikir ayrılıkları ortaya çıkmaya başlamış ve sınır güvenliği meselesinde Gürcistan Rusya'yla yollarını ayırmıştır. Kendi sınır güvenliğini Rusya'dan bağımsız sağlamak isteyen Gürcistan'ın bu girişimlerde bulunmasına ise Batı yanlısı politikalar izlemesi ve Moskova'dan uzaklaşmasına neden olmuştur.

Öte yandan BDT dış sınırlarının korunmasından Rus sınır komutanlığının sorumlu olmasına karşın, uygulamalar BDT dış sınırlarında bulunan yerel yetkililer tarafından takip edilmektedir. Bu durum Rusya'nın, Batı'nın Avrasya genişlemesini tehdit olarak algılamasına neden olurken, aynı zamanda da tehdidi bertaraf etmek için sert önlemler almasını beraberinde getirmiştir. Nitekim ABD'nin Kosova'da yaptığına karşı bir nevi misilleme olarak değerlendirilebilecek Rusya'nın Güney Osetya'da yaptığı harekât da bu önemlerden biri olarak görülebilir (Labarre, 2001, s. 47; Trenin, 2001, s. 121).

Çift Sınır stratejisi çerçevesinde ele alınabilecek bu uygulamalarla RF, kendi sınırlarını korumak için sınır kaynaklarını yeniden tahsis ederek güvenliğini sağlayacak, aynı zamanda da eski SSCB sınırlarının kontrollerinde de varlığını hissettirecektir. **Çift Sınır** stratejisinin gelecekteki bir başka versiyonu olarak sınırların tamamının yalnızca Rus kontrolünde değil, BDT ülkelerinden bazılarıyla işbirliği içerisinde kontrolün sağlanacağı öngörülmüştür. Bu durum da BDT ülkeleri ile kolektif bir güvenlik sistemini beraberinde getirmiş ve BDT ülkeleri için de güvenliğin ana hedefini oluşturmuştur (Sussex, 2012, s. 42; Trenin, 2001, s. 122). Fakat bu durumun, BDT ülkeleri kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmek isterken

söz konusu çıkarların bu devletlerin çıkarları ile çatışması halinde pek de mümkün olmayacağı görülmektedir. Yine de **Çift Sınır** stratejisi tüm sorunlu yanlarına rağmen sınır kontrolü bağlamında değerlendirildiğinde ve Rus tarihi de göz önüne alındığında, Rusya'nın dış politikadaki uygulamalarını yansıtmaktadır.

Ayrıca NATO ve Batı'nın doğu yönünde genişlemesini kendi varlığına ve sınır güvenliğine tehdit olarak algılayan Rusya'nın sınır kontrolleri üzerinde izlediği bu politika, güvenlik açısından uluslararası sistemde varlığını göstermesine olanak sağlamıştır. **Çift Sınır** stratejisinin uygulama sahası olarak en somut örnek ise 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya'nın uluslararası hukuka aykırı olarak Ukrayna topraklarına düzenlediği saldırıların savaşa dönüşmesiyle gözler önüne serilmiştir.

2) Ukrayna'nın Dış Politikasında Değişim

RF, kurulduğu günden itibaren kendisinden bağımsız bir Ukrayna fikrine hep uzak kalmıştır. Ukrayna'nın Batı ile iyi ilişkiler tesis etmemesi, NATO ve AB üyeliğinden uzak durarak kendi amaçlarına hizmet etmesi gerektiğini düşünmüştür. Bu nedenle Rusya için Ukrayna, Batı yerine Rus etkisi altında olmalıdır (Bağbaşıoğlu, 2016, s. 665). Coğrafi konum olarak Ukrayna'nın Batı ile Rusya arasında kalması, Rusya'nın doğudaki en uzun sınırına sahip olması ve Karadeniz'e hâkim bir pozisyonda olması bölgenin stratejik önemini arttıran nedenler arasındadır (Trenin, 2014a, s. 4). Öte yandan AB açısından, doğalgaz ve petrol güzergâhlarının üzerinde bulunması ve AB'nin talep ettiği gazın %80'ninin bu güzergâh üzerinden taşınması açısından da Ukrayna oldukça önemli bir konuma sahiptir (Dimitrios, 2015, s. 4).

Rusya, stratejik açıdan bu denli öneme sahip olan Ukrayna'nın NATO ve AB gibi liberal örgütlerin bünyesine girmesini engellemeye çalışırken gerektiği takdirde şiddet kullanmaktan da imtina etmemiştir. Ukrayna Eski Devlet Başkanı Victor Yanukoviç'in (2002-2005) yaptığı bir değerlendirmede AB ile Ortaklık ve Serbest Ticaret Anlaşması'nı imzalamaktan vazgeçtiğini dile getirmesine rağmen, Rusya'nın bu durumu tehdit olarak algılaması ve müdahalede bulunması bu duruma örnek olarak gösterilebilmektedir (Mankoff ve Kuchins, 2015, s. 1).

Ukrayna'nın AB ile yaptığı bu görüşmeleri askıya alması ile Kiev'de Rus karşıtı protestolar baş göstermiştir. Akabinde Yanukoviç'in Rusya'ya kaçması, geri döndürülemez sorunların doğmasına neden olmuştur (Klotz, 2017, s. 264). Yanukoviç'in

yerine Petro Poroşenko'nun (2014-2019) gelişiyle askıda olan Ortaklık ve Serbest Ticaret Anlaşması'nın imzalanması, Rusya'nın bu bölgeye ilişkin tehdit algısını şekillendirmiştir (Trenin, 2014a, s. 8). Ukrayna'da yaşanan bu gelişmeleri kendi güvenliği için tehdit olarak algılayan ve Ukrayna dâhil eski SSCB hinterlandındaki bölgeleri arka bahçesi olarak değerlendiren Rusya, bu bölgede güvenliği sağlamak için pek çok politika ve strateji izlemiştir.

Putin bu gelişmeler doğrultusunda Ukrayna'nın doğusunda ve Kırım yarımadasındaki Rus yanlılarının protestolarını desteklemiştir. Bu durum çatışmaların yaşanmasına neden olmuştur. 2014 yılında Rusya'nın desteği ile Kırım'daki parlamento bağımsızlığını ilan etmiştir (Bebler, 2015, s. 42). Akabinde yapılan referandumda Kırım'ın Rusya'ya katılma kararı açıklanmıştır. Bölge AB için stratejik açıdan oldukça önemlidir. Buna karşın Rusya açısından ise gerek Rus tarihi gerek kültürel mirası ve Rus dış politika stratejisi açısından çok daha önemli bir konumda bulunmaktadır. Dolayısıyla Rusya'nın bölgedeki ağırlığını sağlamlaştırma çabaları son derece olağandır (Dimitrios, 2015, s. 4).

NATO ve Ukrayna arası ilişkiler başlarda temkinli ilerlese de daha sonraları imzalanan anlaşmalar çerçevesinde yakınlık kurulması Ukrayna'nın Batı'ya kaydığını göstermektedir. 1997 yılında NATO ile Ukrayna Ayrıcalıklı Ortaklık Şartı imzalanmış (Greene, 2017), 1998'de ise Savunma Reformu Çalışma Grubu kurulmuştur. Yine 1998 yılında Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması AB-Ukrayna ikili ilişkilerinde önemli bir adım olmuştur. Takip eden süreçte 2000'li yıllarda karşılıklı anlaşmalar imzalanmaya devam ederken, 2002 yılında Ukrayna açıkça NATO üyesi olmak istediğini ifade etmiştir (Kılıçaslan, 2020, s. 368). 2005 yılında ise "Yoğunlaştırılmış Diyalog" seviyesine geçilmiştir (Yapıcı, 2011, s. 1490; Keskin, 2016, s. 53).

Rusya ise 2008 yılında izlediği dış politika stratejilerinde genel olarak yakın çevre ile ikili veyahut çoklu işbirlikleri gerçekleştirmiştir (Keskin, 2016, s. 53), **Çift Sınır** stratejisi dâhilinde bir entegrasyon ile hareket etmeyi amaçlamış ve bölgede Batı yanlısı görüşlere karşı çıkmıştır. Ukrayna-Batı yakınlaşmasını daima coğrafi açıdan güvenlik tehdidi olarak algılamasından kaynaklı temel Rus dış politikası bu doğrultuda şekillenmiştir. Nitekim NATO'nun doğuya yönelik, özellikle Ukrayna'yı da içine alacak şekilde genişlemesi, Rusya tarafından ulusal güvenliğe yönelik ciddi bir tehdit olarak algılanmış ve Rusya'nın duruma müdahalede bulunmasını beraberinde getirmiştir. Ukrayna'nın Slav kültürü, Karadeniz bölgesine yakınlığı, Rusya ile uzun sınırlara sahip olması ve

jeostratejik açıdan önem arz etmesi bu durumun en önemli nedenleridir (Bebler, 2015, s. 37).

Batı ise doğu komşuluk ilişkileri üzerine politikalar izlemiş, izlediği politikalarla NATO'nun doğuya doğru genişlemesine eşlik etmiştir. Akabinde 2008 yılında Sovyet ardılı pek çok ülke AB tarafından komşuluk geliştirme politikaları ile Batı'ya yaklaştırılmak ve Rus etkisinden sıyrılmak için strateji alanları olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Ukrayna, Belarus, Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan gibi pek çok ülke ile dostluk ve komşuluk ilişkileri kurulmaya çalışılmıştır (Keskin, 2016, s. 53). Bu nedenle RF, Ukrayna'nın AB ile arasındaki ilişkinin Birlik üyeliğine varacak kadar yakın olmasını güvenlik tehdidi olarak algılamıştır.

a) Kırım'ın İlhakı

2013 yılında Ukrayna'nın AB ile görüşmelerini askıya alması pek çok gelişmeyi beraberinde getirmiştir. Batı desteğini arkasına alan muhalif grupların baskısıyla yönetimde bulunan Yanukoviç'in Rusya'ya kaçması bu gelişmelerden biridir (Katchanovski, 2015, s. 81). Akabinde Ukrayna dâhil RF dışında kalan eski SSCB cumhuriyetlerinde yaşanan renkli devrimler, Rusya'nın eski Sovyet hinterlandında kendi güvenliğine yönelik tehdit algılamasına neden olmuştur. Özellikle Ukrayna'da yaşanan son gelişmeler RF'yi oldukça rahatsız etmiştir. Bu rahatsızlığın nedeni ise söz konusu hinterlandta RF'nin uygulayacağı bir politikada, Ukrayna'nın değişen değerleri ile yer almaması ihtimalidir.

Kırım, Rusya için stratejik açıdan oldukça önemlidir ve bunun pek çok nedeni bulunmaktadır. RF'nin Karadeniz filosunun burada olması, bölge halkının büyük çoğunluğunun Ruslardan oluşması ve Kırım'ın Rus tarihinde mühim değer arz etmesi bu nedenlerin başında gelmektedir (Klotz, 2017, s. 261). Bununla birlikte Kırım'ın Ruslara ait olduğu düşüncesi Rusya'nın gerek tarihinde gerekse güvenlik yaklaşımında her zaman önemli bir yere sahiptir. SSCB zamanından beri, Kırım'ın Ukrayna'ya verilmesi Rusya içerisinde eleştiri konusu olmuştur.

Ukrayna'nın SSCB dağıldıktan sonra Batı'ya yaklaşmasını ve ilişkilerini geliştirmesini tehdit olarak algılayan RF, Kırım'ı geri almak için kendine haklı temellendirme bulduğunu düşünerek, söz konusu sebeplerle harekete geçmiştir. 2014 yılında yapılan referandum ile Rus yanlısı Kırım Parlamentosu tek taraflı bağımsızlığını ilan etmiş ve kısa bir süre sonra da RF'ye bağlanmıştır (Klotz, 2017, s. 261).

Putin'in 2014 Mart ayında yaptığı açıklamada Kırım'ın RF'ye dâhil edildiğini ve 22. Özerk cumhuriyet ilan edildiğini belirtmesiyle, Kırım Rus toprağı haline gelmiştir (Bebler, 2015, ss. 42-43). Bu tarihten itibaren Kırım'da Rus para birimi kullanılmaya başlanmıştır. Yazı dili Ukraynaca yerine Rusça olarak değiştirilmiştir. Bu ve bunun gibi pek çok gelişme Rusya'nın, Kırım'ın iç politikasına hızlı bir şekilde yön verdiğini göstermiştir. Buna ek olarak bu dönüşümün bu denli hızlı gerçekleşmesi, Rusya'nın, Kırım'ın ilhakı üzerine uzun zamandır çalıştığını da kanıtlar niteliktedir (Bebler, 2015, s. 42).

Kırım, RF'nin bünyesine girdikten sonra Ukrayna'da karşıt görüşler tarafından ayaklanmalar başlamıştır. Çıkan çatışmalarda pek çok insan hayatını kaybetmiş, ilerleyen süreçte ateşkes sağlanmasına rağmen Ukrayna'nın doğu kesiminde sorunlar devam etmiştir (Bebler, 2015, s. 51).

Kırım'ın ilhakı ve Ukrayna'da yaşanan sorunlar, Rusya'nın Batı ile ilişkilerinde bir mihenk taşı olmuştur. SSCB dağıldıktan sonra uzun süre Batı yanlısı politikalar izleyen RF'nin AB ve ABD ile arası ilk defa bu denli gerginleşmiştir. Soğuk Savaş döneminin ardından uluslararası pek çok konuda işbirliği içerisinde seyreden Batı-Rus ilişkileri Kırım'ın ilhakına kadar hiçbir zaman bu derece kopma noktasına gelmemiştir. Kırım ilhakıyla Batı ile ilişkiler minimuma indirilerek karşılıklı olarak pek çok yaptırım uygulanmıştır. Her ne kadar bu yaptırımlardan her iki taraf etkilenmiş olsa da Rusya'nın kendine ve eski SSCB hinterlandına verdiği önem giderek artmıştır (Mankoff ve Kuchins, 2015, s. 5). Bununla birlikte karşılıklı ambargolar uygulanması da Rusya'nın yerli üretime daha fazla odaklanmasına sebebiyet vermiştir.

b) Rusya-Ukrayna Savaşı

24 Şubat 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna savaşının temeli, 2014 Kırım ilhakına dayanmaktadır. Dolayısıyla savaş tam anlamıyla 2022 yılında başlamamış, 2014 yılından itibaren süregelmiştir. Bu süreçte taraflar arasında sayısız anlaşmazlık yaşanmıştır. 2018 yılında Ukrayna ile ABD arasında birtakım gelişmeler meydana gelmiştir. Mart 2018'de ABD Ukrayna'ya tanksavar silah satışını onaylamıştır (Kenasari, 2018). Bu durum Rusya'da oldukça olumsuz karşılanmıştır. Aynı yıl Ekim ayında Ukrayna'nın NATO tatbikatına katılması ise Rusya'nın harekete geçmesine neden olmuştur (Dünya, 2018).

Bu doğrultuda Rusya güvenliğini sağlamak amacıyla 2021 yılı Ekim ayında Ukrayna sınırına asker ve askeri teçhizat yığmaya başlamıştır (Euronews, 2021). Fakat savaşın resmen başlamasına neden olan gelişme, 21 Şubat 2022 tarihinde

Rusya'nın ayrılıkçı Donetsk ve Luhansk Halk Cumhuriyetleri'nin bağımsızlığını resmen tanıdığını açıklamasıdır (BBC, 2022). Tam üç gün sonra Rusya, Ukrayna'nın önceden tespit edilmiş belirli bölgelerine füze saldırısı gerçekleştirmiştir (Anadolu Ajansı, 2022). Böylelikle savaş resmen başlamıştır.

21 Şubat 2022 tarihinde Putin, Rus Güvenlik Konseyi'ni toplayarak önemli açıklamalarda bulunmuştur. Bu açıklamaların genelinde Donetsk ve Luhansk bölgelerine yönelik yaklaşımlarının 2014 yılında Kırım'daki uygulamalarla benzer olacağı belirtilmiştir. Bu açıklamalardan sonra ABD, Batı ve Türkiye'den Rus saldırgan tavrına karşılık kınamalar ardı ardına gelmiştir.

Putin'in yaptığı konuşma içerisinde kullandığı ifadeler, Rusya'nın Ukrayna'ya gerçekleştirdiği saldırıların yalnız Donbas'la ilgili olmadığını göstermektedir. Öyle ki Rusya'nın Ukrayna toprak bütünlüğünü hiçe sayan ve uluslararası hukuka aykırı olan saldırılar gerçekleştirmesi, temelde Ukrayna'yı tanımadığını kanıtlar niteliktedir. Bununla birlikte Ukrayna'ya gerçekleştirilen bu saldırılar neticesinde Rusya, Batı'yı karşısına almış, NATO ise Rusya'yı resmen düşman ilan etmiştir (Sputnik, 2022). Son olarak eski Sovyet hinterlandında etkinliğini artırma çabası, Putin'in Sovyet coğrafyasında RF'nin haritasını yeniden belirleme isteği ile doğru orantılıdır. Böylelikle Soğuk Savaş sonrası Sovyet ardılı ülkelerin bağımsızlıklarını ilan etmesiyle bölgede oluşan yeni statükoya karşı çıkmıştır. Nitekim Putin, Lenin ve arkadaşlarının tarihsel olarak Rus topraklarını ayırdığını iddia etmiştir. Bununla birlikte Ukrayna'nın yapay bir devlet olarak 1917 devriminden sonra kurulduğunu savunmuştur (Euronews, 2022).

Her anlamda açıkça SSCB sınırlarına doğru tarihsel olarak geriye dönük adımlar atmak isteyen Putin, aynı zamanda Ukrayna diye bir devletin varlığına da inanmadığını defalarca dile getirmiştir (Euronews, 2022). Bununla birlikte Putin yönetimi, iktidara geldiği andan itibaren savunduğu değerleri hayata geçirmek için çaba harcamıştır. **Çift Sınır** stratejisi doğrultusunda atılan adımlar değerlendirildiğinde, Rusya'nın uluslararası anlamda istikrarsız fakat içeride oldukça güçlü ve net bir yaklaşımla ilerlediğini ifade etmek mümkündür.

Rusya-Ukrayna Savaşı, **Çift Sınır** stratejisi bağlamında Rus dış politikası açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Nitekim Rusya'nın Çarlık ve SSCB mirasçısı olduğu düşüncesiyle gerçekleştirdiği dış politika eylemlerinin bu strateji dâhilinde olduğu görülmektedir. 2014 yılından 2022 yılına kadar geçen sürede Rusya'nın dış politika tutumları, söz konusu stratejinin fiiliyatını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda

Rusya'nın Ukrayna'ya gerçekleştirdiği saldırıları yeniden tanımlamak gerekirse, Rusya'nın eskiden kendine ait olduğunu düşündüğü topraklarda şu anda yönetimde bulunan mevcut hükümetler ile eşit seviyede olmadığını ve bu bölgelerde kendi stratejilerini gerçekleştirmek adına çıkarları doğrultusunda hareket alanı yarattığını ifade etmek mümkündür.

Sonuç

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra, bulunduğu coğrafyadaki güç parçalanması daha sonra yerini güvenlik meselesi haline getirecek bir mahiyete bürünmüştür. Yeltsin dönemi ve Rus buhranı olarak değerlendirdiğimiz bu dönemde iç ve dış politikada baş gösteren belirsizlikler, ekonomideki kötü gidişat ve sosyal ve siyasal alanda yaşanan pek çok problem söz konusudur. Bu doğrultuda gerçekleştirilen uygulamalar, Rusya'nın dışarıya olumsuz bir ülke imajını vermesine neden olmuştur. Toplum köklü ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Ekonominin yanında Rusya, kendi içinde siyasal ve toplumsal sıkıntılarla da karşı karşıya kalmış ve Rusya'ya bağlı idari bölgeler hızlı bir şekilde güçlenerek merkezden uzaklaşmıştır. Söz konusu problemler, Yeltsin döneminin temel açmazları olarak değerlendirilmiştir. Yeltsin'in istifasının ardından Putin yönetimi, ülkesini uluslararası sistemde yeniden saygın bir aktör haline getirmeye çalışmış ve bu yönde istikrarsız fakat ontolojik açıdan pragmatik adımlar atmıştır.

Rusya, eski Sovyet hinterlandında politik açıdan güç kaybettiği bu durum Federasyon sınırları içerisinde güvenlik problemi haline gelmiştir. Sovyet hinterlandında politik pozisyonunu kaybeden RF, sınırlarında güvenlik tehdidi algılamaya başlamıştır. Bunun nedeni ise Batı dünyasının eski Sovyet topraklarının ideolojik (liberalizm) ve politik sistemini (liberal demokratik serbest piyasa sistemi) belirlediği düşüncesi olmuştur. Söz konusu duruma ek olarak NATO'nun doğruya doğru genişlemesi, Rusya'nın çevrelenme hissine kapılmasına da yol açmıştır. Kendi hinterlandındaki liberal ve demokratik dönüşümü, yeni sınırlarında post-Sovyet sonrası güvenlik tehdidi olarak algılaması, bu durumun kaçınılmaz bir sonucudur. Öyle ki somut olarak Kırım'ın ilhakı ile başlayan süreç günümüzde Ukrayna'nın bağımsızlığını tehlikeye atacak şekilde devam etmektedir.

Putin'in iktidara gelmesiyle RF'nin mevcut güvenlik konseptinde değişiklik meydana gelmiş, bu konseptte coğrafi bir perspektif oluşturulmuştur. **Çift Sınır** stratejisi ile gerçekleştirilen uygulamaların temel amacı eski SSCB hinterlandında Rus etkinliğini artırmaya ve bölgede Rus hâkimiyeti oluşturmaya yöneliktir. Dolayısıyla gerçekleştirilen

politikalar ve mevcut stratejik yönelimler Rusya'nın saldırgan, istikrarsız ve akılcı bir dış politika yaklaşımı benimsediğini göstermektedir. **Çift Sınır** güvenlik konseptinde vurgulanan coğrafi perspektif doğrultusunda dikkat çeken ve dünya gündeminin yakından takip ettiği örnek ise Rusya-Ukrayna savaşıdır. Ukrayna, Karadeniz'deki konumu, jeostratejik önemi ve de Rus tarihinin önemli bir parçası olması nedeniyle **Çift Sınır** stratejisinin uygulama sahasına dönüşmüştür.

Bu nedenle, Rusya'nın 24 Şubat 2022'de Ukrayna'ya gerçekleştirdiği saldırıları **Çift Sınır** stratejisiyle okumak gerekmektedir. Rusya'nın eski Sovyet topraklarında izlediği politikalar; Kırım'ın ilhaki, Güney Osetya ve Abhazya sorunu ve 2022 Rusya-Ukrayna savaşı, söz konusu stratejiye yönelik en somut örneklerdir. Bununla birlikte bu bölgede mevcut ülkelerin iç politikalarını dönüştürmek yerine saldırgan politikalar izlenmesi de bu duruma örnek oluşturmaktadır. Rusya, söz konusu ülkelerin kendi yönetimlerinin ve toplumsal düzeninin yerleştiğini ve Batılılar tarafından desteklendiğini görünce Rus yönetim yapısını bu bölgelere uygulamada pek çok sorunla karşılaşmıştır. Dolayısıyla Sovyet hinterlandında yavaş yavaş etkinliği azalmıştır. Rusya, bölgedeki Sovyetlerden kalan yöneticileri ekonomik ve politik olarak besleyememiş, bu nedenle bölgede bağımsızlığını kazanan devletlerin içine tesir edecek gücünü kaybetmiştir.

Rusya, kendi kontrolünde olmayan, etki altına alamadığı, istediği politik yönlendirmeyi uygulayamadığı yönetimlerin varlığı sebebiyle, ikili ilişkiler geliştirmekten ziyade saldırmayı seçmiştir. Bu durum bir imparatorluk refleksidir. Rusya, bir zamanlar yönetiminin sınırları ile siyasal yapısını kendisinin belirlediği ve kendi sınırları içerisinde olan ülkeler ile eşit statüde ilişki kurmak yerine, o bölgede kendi güvenliğini kendi sağlamak için çaba harcamaktadır. Bunun nedeni ise kendisini imparatorluk mirasçısı olarak görmesidir. Çarlık ve SSCB'yi incelediğimizde ikisi de hegomonik güçtür ve imparatorluk geleneğine sahip olduğu için kendi hinterlandındaki ülkelerle kurduğu ilişki biçimi, eşit değil hiyerarşiktir.

Rusya, Ukrayna'nın Batı'ya kaymasını, güvenliği ve coğrafyası için tehdit olarak görmüştür. İmparatorluk reflekslerini yeni bir güvenlik konsepti ile revize etmiştir. **Çift Sınır** stratejisi Ukrayna'ya gerçekleştirilen Rus saldırısının temelinde bulunmaktadır. Rusya'nın bu coğrafi güvenlik stratejileri, her ne kadar Yeltsin dönemine dayansa da kendini güçlü hissettiği Putin döneminde hayata geçirilmiştir. Yeltsin döneminde RF'nin yeniden yapılanma süreci geçirmesi, imparatorluk hafızasının parçalanması ve Yeltsin'in liderlik vizyonunun Rus değerleri ile bağdaşmaması, söz konusu

coğrafya temelli stratejilerin Putin döneminde hayat bulmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Putin'le ve Rusya'yla özdeşleşen **Çift Sınır** güvenlik stratejisi nedeniyle, ne Rusya-Ukrayna arasındaki ilişkilerin ne de Rusya-Batı ilişkilerinin eskisi gibi olması kısa vadede mümkün gözükmemektedir.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı. (2022). Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı 8. gününde. Erişim: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusyanin-ukraynaya-saldirisi-8-gununde-/2521950>
- Bağbaşıoğlu, A. (2016). The Implications of the Ukraine Crisis for NATO's solidarity: NATO between cooperative security and collective defence. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 651-664.
- BBC. (2022). Rusya-Ukrayna: Putin, ayrılıkçı Luhansk ve Donetsk bölgelerinin bağımsızlığını tanıdı. Erişim: <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60452304>
- Bebler, A. (2015). Crimea and the Russian-Ukrainian conflict. *Romanian Journal of European Affairs*, 15(1), 35-54.
- Cankara, Ö. P. ve Cankar, Y. (2007). Vladimir Putin döneminde Rus dış politikasında yapılan değişiklikler. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 193-212.
- Degterev, D. ve Kurylev, K. (2019). *Foreign Policies of the CIS State: A Comprehensive Reference*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
- Desai, P. (2005) Russian retrospectives on reforms from Yeltsin to Putin. *Journal of Economic Perspectives*, 19(1), 87-106.
- Dimitrios, D. (2015). The geopolitical dimensions of the Ukrainian crisis. Erişim: [file:///C:/Users/lenovopc/Downloads/DalaklisUkrainia ngeopolitics.pdf](file:///C:/Users/lenovopc/Downloads/DalaklisUkrainia%20geopolitics.pdf)
- Dugin, A. (2014). *Rus Jeopolitiği: Avrasyacı Yaklaşım*. (Çev.: V. İmanov), 9. Basım, İstanbul: Küre Yayınları.
- Dünya. (2018). NATO tatbikatında savaş uçağı düştü: 2 ölü. Erişim: <https://www.dunya.com/dunya/nato-tatbikatinda-savas-ucagi-dustu-2-olu-haberi-430139>
- Euronews. (2021). Uydu görüntülerine göre Rusya hala Ukrayna sınırına askeri yığınak yapıyor. Erişim: <https://tr.euronews.com/2021/12/24/uydu-goruntulerine-gore-rusya-hala-ukrayna-s-n-r-na-askeri-y-g-nak-yap-yor>
- Euronews. (2022). Vladimir Putin'in Ukrayna'yı işgalinin arkasındaki gerçek ne?. Erişim:

- [https://Tr.Euronews.Com/2022/02/24/Vladimir-Putin-İn-Ukrayna-Y-İsgalinin-Arkas-Ndaki-Gercek-Ne](https://Tr.Euronews.Com/2022/02/24/Vladimir-Putin-In-Ukrayna-Y-İsgalinin-Arkas-Ndaki-Gercek-Ne)
- Gorbatschow, M. (1987). *Perestroika*. München: Droemer Knaur Verlag.
- Greene, J. (2017). NATO-Ukrayna belirgin ortaklık şartı 20. yaşını doldurdu: Geleceğe taşınacak dersler. NATO. Review. Erişim: <https://www.nato.int/docu/review/tr/articles/2017/07/04/nato-ukrayna-belirgin-ortaklik-sarti-20-yasini-doldurdu-gelecege-tasinacak-dersler/index.html>
- Isakova, I. (2005). *Russian Governance in the Twenty-First Century*. New York: Frank Cass London.
- İsayeva, L. ve Günlü, R. (2019). Rus siyasal rejiminde Putin dönemi iktidar ve muhalefet ilişkisi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 20(45), 79-92.
- Katchanovski, I. (2015). *Crimea: People and territory before and after annexation*. A. Pikulicka-Wilczewska ve R. Sakwa (Ed.). *Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives*. Bristol: E-International Relations.
- Kemaloğlu, İ. (2016). 21. yüzyılın başında Rusya Federasyonu. *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-14.
- Kenasari, M. B. (2018). ABD Ukrayna'ya silah satacak. *Anadolu Ajansı*. Erişim: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-ukraynaya-silah-satacak/1077694>
- Keskin, M. (2016). Yakın çevre doktrini bağlamında Rus Dış Politikası: Ukrayna müdahalesi. *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 3(2), 45-62.
- Kılıçaslan, E. (2020). Kamu diplomasisi bağlamında siyasal iletişimin önemi (NATO televizyonu 2019 Ukrayna haberleri söylem analizi). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi Özel Sayı*, 368-382.
- Klotz, M. (2017). *Russia and the Ukrainian crisis: A multiperspective analysis of Russian behaviour, by taking into account NATO's and the EU's enlargement*. *Croatian International Relations Review*, 23(80), 259-287.
- Labarre, F. (2001). *NATO-Russia relations and NATO enlargement in the Baltic Sea region*. *Baltic Defence Review*, 6(2001), 46-69.
- Mankoff, J. ve Kuchins, A. (2015). *Russia, Ukraine, and U.S. policy options: A briefing memo*. Center for Strategic and International Studies. Erişim: https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/150129_Mankoff_RussiaUkraineUSOptions_Web.pdf

- Mikail, H. E. ve Yilmazchoban, M. (2018). Vladimir Putin era Russian foreign policy. Scientific Research Publishing. Erişim: file:///C:/Users/lenovopc/Downloads/Vladimir_Putin_Era_Russian_Foreign_Policy.pdf
- Oğuzlu, T. (2019). NATO-Rusya ilişkileri. Güvenlik Yazıları Serisi, No.27. Erişim: https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/NATORusyaIliskileri_TarikOguzlu_v.1.pdf
- Oldberg, I. K. (2011). Aims and means in Russian foreign policy. R. E. Kanet (Ed.). Russian Foreign Policy in the 21st Century. London: Palgrave Macmillan.
- Omellcheva, M. (2012). Russian foreign policy: A quest for great power status in a multipolar world. R. Beasley, J Kaarbo, J. Lantis ve M Snarr (Ed.). Foreign Policy in Comparative Perspective: Domestic and International Influences on State Behavior. Washington DC: CQ Press.
- Sönmez, S. (2010). Yeni batıcılık ve yeni avrasyacılık akımları bağlamında Yeltsin yönetimi'nin doğu batı politikaları'nın analizi. Akademik Bakış, 3(6), 73-96.
- Sputnik. (2022). Lavrov: NATO, Rusya'yı çok uzun süre önce düşman ilan etti. Erişim: <https://sputniknews.com.tr/20220628/lavrov-nato-rusyayi-cok-uzun-sure-once-dusman-ilan-etti-1058048386.html>
- Sussex, M. (2012). Conflict in the Former USSR. New York: Cambridge University Press.
- Tarasova, A. Y. (2016). The American aid to the Russian reforms at the end of the twentieth century. International Journal of Environmental & Science Education, 11(15), 7703-7714.
- The Henry M. Jackson School. (2017). Russia in the 1990s: independence and the Yeltsin years. Classroom Country Profiles. Erişim: https://jsis.washington.edu/wordpress/wp-content/uploads/2018/02/Russia_Yeltsin_Years_ii.pdf
- Trenin, D. (2001). The End of EURASIA: Russia on the Border Between Geopolitics and Globalization. Washington DC: Carnegie Moscow Center.
- Trenin, D. (2009). Russia reborn: Reimagining Moscow's foreign policy. Foreign Affairs Journal Article, 88(6),64-78.
- Trenin, D. (2010). Russian foreign policy: Modernization or marginalization. A. Åslund, S. Guriev ve A. Kuchins (Ed.). Russia After the Global Economic Crisis. Washington DC: Peterson Institute for International Economics.

- Trenin, D. (2014a). The Ukraine crisis and the resumption of great-power rivalry. Carnegie Moscow Center, 187-200.
- Trenin, Dmitri. (2014b). Russia's breakout from the post-cold war system: The drivers of Putin's course. Carnegie Moscow Center. Erişim: <http://carnegie.ru/2014/12/22/russia-s-breakout-from-post-cold-war-system-drivers-of-putin-s-course>
- Woźniak, M. (2016). The Ukraine crisis and shift in US foreign policy. International Studies Interdisciplinary Political and Cultural Journal, 18(2), 87-102.
- Yapıcı, M. İ. (2007). NATO-Rusya ilişkilerinin dünü, bugünü ve geleceği. 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi), Bildiriler Kitabı, Ankara. ss 1451-1473.
- Yapıcı, U. (2011). Ukrayna-NATO ilişkilerinin tarihsel analizi. 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi), Bildiriler Kitabı, Ankara. ss. 1475-1494.

Extended Abstract

The efforts made to establish and maintain the Russian Federation also shaped the policies developed in the region after the collapse of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR). **Double Border** is a foreign policy strategy put into practice for the former Soviet territories outside the Russian Federation. In this sense, the policy in question covers the states established on the territory of the former Soviet Union.

Eurasianism-supporters initially put forward this strategy with the idea that the geography of the Russian national interest overlaps with the former Soviet lands, and therefore integration with the Commonwealth of Independent States (CIS) countries should be ensured. This policy understanding became the most common policy implementation throughout the country in the following period.

Claiming that it is the power responsible for ensuring security and stability in the territory of the former Soviet Union, Russia has prioritized its close region in its military planning and evaluated this region as the area where the vital interests of the Federation should be protected. Moscow aimed to increase its effectiveness in the region through security in the CIS countries in the post-2001 period.

For this purpose, the Russian Federation wants to stand out among states with equal status in the CIS, to undertake the task of protecting the external borders of the CIS, to defend the rights of the Russian minorities living in the former Soviet

territories, and to maintain the presence of its military bases in its immediate neighbourhood by protecting the national interests of Russia. In case of any objection to these policies from the CIS members, as exemplified by Georgia and Ukraine, the Russian strategy first increased the ethnic problems and then came to the scene as a saviour. From this point of view, the main goal of Russia's **Double Border** application is to establish border security in terms of geography, followed by controlling transportation routes and trying to reintegrate the region economically, politically and militarily.

For this reason, it is necessary to read Russia's attacks on Ukraine on February 24, 2022, with the **Double Border** strategy. The policies followed by Russia in the former Soviet territories, the annexation of Crimea, the problem of South Ossetia and Abkhazia and the 2022 Russia-Ukraine war are the most concrete examples of this strategy. These examples show that Russia has aggressive policies rather than transforming the domestic policies of the existing countries in this region.

When Russia saw that these countries' governments and social order were settled and supported by the westerners, Moscow faced many problems applying the Russian administrative structure to these regions. That's why its effectiveness gradually decreased in the Soviet hinterland. Russia could not establish its economic and political control over the state administrators remaining from the USSR; therefore, it lost the power to influence the states that gained independence in the region.

Russia has chosen to attack rather than develop bilateral relations due to the existence of governments that are not under its control, which it cannot influence, and cannot implement the political direction its desires. This stance is an imperial reflex. Russia once did not want to establish its relations on the basis of equal status with the countries within its borders whose political structure and borders were determined by itself. For this reason, it is trying to ensure its own security in that region. This is because Russia sees itself as the heir of the empire. When we examine Tsarism and Soviet Russia, both structures are hegemonic powers. Since they have an imperial tradition, their relationship with the countries in their hinterland is not equal but hierarchical.

Russia saw Ukraine's shift towards the West as a threat to its security and geography. The Empire has shaped its reflexes with a new security concept. The **Double Border** strategy is at the heart of the Russian attack on Ukraine. Although these geo-security strategies of Russia date back to the Yeltsin period, they were implemented during the Putin period

when he felt strong. The restructuring process of the Russian Federation during the Yeltsin period, the disintegration of the imperial memory and the incompatibility of Yeltsin's leadership vision with Russian values caused these geographical strategies to come to life in the Putin period. Therefore, due to the **Double Border** security strategy identified with Putin and Russia, it does not seem possible in the short term for Russia-Ukraine relations or Russia-West relations to be the same as before.

This paper aims to evaluate the Russia-Ukraine war within the **Double Border** strategy. Historical analysis and interpretation methods were used to assess the study's variables. In scrutinizing the Russia-Ukraine war, the effect of the rapprochement between the West and Ukraine, NATO's and the EU's eastward policies, and the agreements that brought Ukraine closer to the west were taken as the basis of this study. The reactions of Russia, which entered the psychology of containment against these policies followed by the West, and the strategies it developed were used as the criteria. In determining the importance of Ukraine and the Black Sea for Russia, the fact that Ukraine has an important position in the Black Sea will be considered. Ukraine's relations with the West and the restriction of Russia's sphere of influence against the NATO threat were used as the criteria in this direction.

¹ Avrasyacılık Akımı en basit haliyle Rus uygarlıklarının Avrupa'nın değil Asya'nın jeopolitik konseptini yansıtmaması anlamına gelmektedir. Akımın geçmişi 17. yüzyıla dayanmaktadır. Genellikle Rus toplumları ve Rus uygarlıklarının kriz dönemlerinde mevcut durumdan kurtulmak adına ortaya çıkan fikri anlayışlardır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Dugin, A. (2014). Rus Jeopolitiği: Avrasyacı Yaklaşım. (Çev.: V. İmanov), 9. Basım, İstanbul: Küre Yayınları.

² Dmitri Vitalyeviç Trenin 1972-1993 yılları arasında Sovyet Kuvvetleri Grubu'nun dış ilişkiler şubesinde irtibat subayı olarak ve ABD-Sovyet delegasyonunda kurmay üyesi olarak çalışma deneyimi de dâhil Sovyet ve Rus silahlı kuvvetlerinde görev yapmıştır. 1985'ten 1991'e kadar Cenevre'de nükleer silah görüşmeleri yapmıştır. Ayrıca 1986'dan 1993'e kadar Askeri Enstitü'nün Savaş Çalışmaları Bölümü'nde ders vermiştir. 1993 yılında Rus Ordusundan Albay rütbesi ile emekli olmuştur. 1993-1997 yılları arasında Trenin, Moskova'daki Avrupa Enstitüsü'nde kıdemli araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır. 1993 yılında Roma'daki NATO Savunma Koleji'nde kıdemli araştırma görevliliği yapmıştır. Trenin aynı zamanda Rus düşünce kuruluşu olan Carnegie Moskova Merkezi'nin direktörüdür.

³ 1988 yılında Michael Gorbaçov Devlet Başkanı görevine geldikten sonra politikalarını duyurmaya başlamıştır. Bunlardan ilki Glasnost'dur. SSCB'nin kuruluşundan itibaren ekonomik ve politik uygulamaların dışa kapalı özelliğinden kurtarılarak Dünya'ya açılması, Glasnost yani "Açıklık" politikası anlamına gelmektedir. Gorbaçov'un ikinci politikası Perestroyka yani "Yeniden Yapılanma" ise siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri açıdan SSCB'nin Dünya ile uyumlu bir şekilde yapılanması anlamına gelmektedir.

Ayrıntılı bilgi için bkz. Gorbatschow, M. (1987). Perestroika. M?nchen: Droemer Knaur Verlag.

⁴ Burada konvansiyonel yaklaşıml, Rus toplumunda geniş kitleler tarafından kabul g?rmüş, geleneksel dış politika yaklaşımlı anlamında kullanılmıştır.